

PROGRAMUL NAȚIONAL *LECTURACENTRAL* 2020 : BILANȚURI, LECȚII ȘI ÎMPLINIRI

Vera OSOIANU,
Biblioteca Națională
a Republicii Moldova

Rezumat: *Articolul prezintă o sinteză a ediției a III-a a Programului Național LecturaCentral, anul 2020. Scopul Programului – centrarea contribuțiilor bibliotecilor din cadrul Sistemului Național de Biblioteci, ale comunității, ale factorilor de resort pentru minimizarea analfabetismului funcțional, promovarea lecturii, dezvoltarea competenței de cultura lecturii. Autorul reliefează două axe tematice ale ediției anului 2020: „Biblioteca pentru o comunitate armonioasă, de ordine și respect reciproc” și „Strategii câștigătoare pentru comunitate – Știința participativă sau Știința cetățenilor”. Este specificată orientarea programului pentru intensificarea activității bibliotecilor drept actori cheie în edificarea comunităților unite, participative, durabile.*
Cuvinte-cheie: *Programul Național LecturaCentral, Anul lecturii, promovarea lecturii.*

Abstract: *The article presents a synthesis of the 3rd edition of the National Program LecturaCentral-2020, which focuses on contributions of libraries within the National Library System and communities, on relevant factors directed to minimize functional illiteracy, on reading promotion and reading culture. The author highlights two thematic axes of this year LecturaCentral edition: "Library for harmonious community, order and mutual respect" and "Participatory Science or Citizens' Science as Winning strategies for the community". LecturaCentral National Program's orientation for intensifying the activity of libraries as key actors in building united, participatory, sustainable communities is specified.*

Keywords: *LecturaCentral National Program, The Year of Reading, promotion of reading.*

La 3 decembrie 2020 a avut loc activitatea de totalizare a celei de-a III-a ediții a Programului Național *LecturaCentral*. Desfășurată în cadrul Anului lecturii, această ediție a fost una total deosebită. Însuși anul 2020 a fost unul care plasează omenirea în mijlocul istoriei. De aici încolo lumea va opera cu noțiunile până și după pandemia virusului Covid-19. Un an care pretindea a fi al echilibrului a schimbat agenda și prioritățile lumii, punând la respect săraci și bogați, deopotrivă.

Proiectul Cultural Programul Național *LecturaCentral* este unul dintre cele mai im-

portante proiecte realizate în acest an și a depășit cu mult cadrul gândit de echipa Bibliotecii Naționale, responsabilă de realizare: atât ca format de desfășurare, cât și conținut de participare și arie de implicare.

În linii mari scopul proiectului este stimularea interesului pentru lectură în cercurile largi de cititori reali și potențiali și consolidarea eforturilor tuturor actorilor cu responsabilități pe acest segment de activitate.

Ne dorim cu adevărat constituirea unei platforme, care în timp ar putea crește într-o Agenție sau Fundație Pro Lectură, după

modelul celora existente în Marea Britanie, Germania, Franța etc.

PNLC a fost gândit ca un proiect integrator care să includă întreg SNB, dar și toți actorii cu responsabilități de promovare a cărții și lecturii, indiferent de format.

Deși la acest capitol este loc de mai bine, trebuie de menționat că rezultatele ediției a III-a a PNLC sunt o mare bucurie pentru organizatori. Nu în zădar se spune că marea mobilizare apare, în special, în situații de criză.

Ediția 2020 a PNLC a fost una complexă, incluzând mai multe componente, pornind de la:

- Organizarea activităților de formare pe diverse teme adiacente fenomenului lecturii, în special promovarea lecturii, cultura lecturii, stimularea interesului pentru lectură etc., cu invitarea unor experți din interiorul, dar și din afara domeniului.

- Asistență metodologică și logistică. Deplasări. Conferințe zonale. Conferința internațională *Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare*.

- Organizarea evenimentelor pentru cititori, cu implicarea mai multor instituții responsabile de promovarea lecturii.

- Distribuirea informațiilor și conținuturilor, prin utilizarea tuturor instrumentelor disponibile: mass-media tradițională, bloguri, pagina de Facebook a BNRM, a Programului Național *LecturaCentral*, grupul de pe Facebook *LecturaCentral*, canalul de YouTube al BNRM etc.

Formatul de comunicare cu cititorii, impus de situație, a fost unul nou, asimilat din mers, respectiv au fost și mici deficiențe. Nu vom vorbi despre marele dezavantaj, impus cititorilor, de a nu experimenta bucuriile și emoțiile întâlnirilor față-în-față cu autorii preferați.

Dar au existat, totuși, și avantaje, acestea incluzând posibilitatea de a lichida barierele geografice, participarea unui auditoriu extins, posibilitatea de a accesa repetat înregistrările evenimentelor difuzate live etc. Indicatorii de participare, impact, interacțiune, vizualizări se numără cu zecile de mii – eficiență de care nici nu poate fi vorba în cazul formatului tradițional de comunicare.

Printre activitățile de mare răsunet, organizate în cadrul PNLC, un loc deosebit ocupă cele două campanii „10 scriitori/ 10 întâlniri/ 10 localități” și „10 experți/ 10 întâlniri/ 10 localități”.

Printre cele mai de răsunet activități organizate în cadrul Programului Național *LecturaCentral* se numără întâlnirile cu 20 de scriitori, cercetători, experți în domeniul cărții. Publicul cititor a avut ocazia să-i cunoască pe Oleg Serebrian, Tatiana Țibuleac, Nina Corcinschi, Iulian Filip, Dorian Furtună, Nelly Țurcan, Vasile Romanciuc, Alex Cozmescu, Tatiana Ciocoi, Sergiu Stanciu, Gheorghe Erizanu, Iurie Colesnic, Nadejda Pădure, Aurelian Silvestru, Valeriu Turea, Dumitru Crudu, Maria Pilchin, Claudia Partole, Marinela Lungu, Savatie Baștovoii – o galerie de personalități, care, cu siguranță, vor amplifica interesul pentru lectură și cuvântul scris.

Este adevărat că schimbarea formatului de desfășurare a activităților a schimbat și concepția generală a campaniilor, care au fost transferate online, dar indicatorii au fost o revelație adevărată.

Conform datelor de la 02.12.2020 impactul era 65.367, iar numărul total de vizualizări – 27.214.

Majoritatea întâlnirilor au fost transmise live, rămân în spațiul virtual și vor putea fi vizualizate în continuare.

Și ne convingem încă o dată că viitorul aparține bibliotecii mixte, care va îmbina formatul tradițional și formatul online al comunicării cu membrii comunităților din aria de servire.

De la tribuna Conferinței internaționale *Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare*, care, la această ediție, s-a desfășurat pe parcursul a trei zile, participanții au interacționat cu specialiști versați în diverse aspecte, interesați de fenomenul lecturii. Comunicatorii au reprezentat toate instituțiile cu responsabilități în domeniu: decidenți, cadre didactice de divers nivel, inclusiv învățământul de specialitate, bibliotecari, librari, editori de carte etc. A fost prezentă și experiența altor țări cu experiențe remarcabile în domeniu. Numărul de vizualizări pe canalul YouTube al BNRM constituie la 02.12.2020 – 4603.

Studiul sociologic *TOP-ul celor mai citite 10 cărți editate în 2019* intrigă prin lista de nume nou-descoperite, fenomen care încă urmează a fi interpretat.

Dacă până acum câțiva ani în TOP apăreau în mare parte personalități cunoscute și arhicunoscute în mediul cultural și doar la debut apăreau stelute în devenire, cum a fost cazul Tatianeii Țibuleac, Liliei Calancea etc., de ceva vreme în top figurează nume relativ noi pentru publicul larg de cititori. O explicație ar fi faptul că începând cu anul 2018 studiul este realizat în formatul online, dominat de generația net și respectiv reprezentanții acesteia sunt și cei mai activi respondenți. Unicul lucru care a putut fi realizat în acest an a fost perfecționarea filtrelor pentru a nu permite votarea multiplă. În rest este vorba de simpatia cititorilor, care are legile proprii.

Este cunoscut faptul că investiția în cultură este cea mai durabilă investiție în viitor. Despre impactul PNL (cu mii de participanți, mii de vizualizări, mii de interacțiuni și impact) încă vom discuta. Dar deja este clar că prin susținerea Proiectului cultural Programul Național *LecturaCentral*, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a făcut o investiție serioasă în viitor. Mulțumiri MECC pentru susținerea acestui proiect și cu anticipație pentru proiectele viitoare.

Vom menționa, din start, că n-am fi reușit să realizăm un proiect de asemenea anvergură fără susținerea MECC prin Proiectul cultural. Situația ne-a impus să schimbăm din mers formatul de organizare și cu susținerea MECC am putut procura o serie de echipamente pentru formatul online al evenimentelor. Sperăm foarte mult că acest Proiect va fi susținut în continuare, pentru că în consens cu celebra expresie „Regele a murit, trăiască regele”, noi deja lucrăm la conceptualizarea ediției a IV-a a

PNL. De fapt, adevărul este că începusem lucrul chiar înainte să moară regele, pentru a putea respecta termenul limită de depunere a dosarelor.

Despre criza lecturii se vorbește de mulți ani și probabil că se va vorbi în continuare. Însă atât timp cât fiecare dintre cei responsabili de promovarea lecturii realizează partea de contribuții ce îi revine, avem dreptul să așteptăm rezultate.

Instrumentele Web 2.0 elaborate de echipa BNRM demonstrează că printre conținuturile plasate în spațiul virtual, cele vizând lectura se bucură de mare căutare. Cele mai vizualizate conținuturi de pe contul de SlideShare sunt culegerile de citate despre carte, bibliotecă, lectură, bibliotecar. De exemplu, citatele despre cărți au fost vizualizate de 18 246 ori; câteva lucruri știute despre carte și cărți, Vasile Romanciuc au acumulat mai multe zeci de mii de accesări. Printre cele mai accesate articole de pe Blogul de biblioteconomie și știința informării se numără „Argumente pro... lectură”.

Promovarea lecturii este un câmp imens. Aici întotdeauna va fi ceva de făcut și întotdeauna va fi loc de mai bine. Această responsabilitate este garantul existenței bibliotecii în viitor. În activitățile noastre vom ține cont de îndemnul marilor înaintași, atât ale lui Jorge Luis Borges, care susținea că „Lectura este o formă a fericirii, dar nu poți impune pe nimeni să fie fericit”, dar și de cele ale concetățeanului nostru academicianul Serghei Capița, care era convins că „Cultura trebuie impusă. Câteodată chiar cu forța. Altfel ne așteaptă vremuri grele”.

Cred că cel mai potrivit Motto pentru acest final de proiect este gândul înaripat al scriitorului Vasile Romanciuc: „Cât citești, atâta crești, cât citești, atâta ești”. Noi avem marea responsabilitate de a convinge cât mai multă lume de acest mare adevăr.